

Received : 8 August 2022

Revised : 19 November 2022

Accepted : 19 December 2022

**ปัจจัยการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในเส้นทางวัฒนธรรม
กรณีศึกษา : ชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมย่านเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรี**
**Factors for the Development of Creative Tourism in the Cultural
Route, Case Study : Cultural Tourism Community in The old
Town Are Along The Phetchaburi River**

ศรัญญ จันทรวงศ์¹

Saranyu Chanwong

ศุภกรณ์ ดิษฐพันธ์²

Suppakorn Disatapundhu

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Graduate School, Chulalongkorn University

Corresponding author e-mail: yuyu.saranyu@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่อง "ปัจจัยการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในเส้นทางวัฒนธรรมกรณีศึกษา ชุมชนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมย่านเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรี" ในครั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิงปริมาณกับการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อ 1) เพื่อศึกษาทุนทางวัฒนธรรมของ ชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมย่านเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรี ที่สามารถนำมาต่อยอดให้เกิดมูลค่าเพิ่มและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ 2) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมและศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของตัวแทนชุมชนและสมาชิกในชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมย่านเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรี 3) เพื่อเสนอแนะปัจจัยที่นำไปสู่แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมย่านเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรีในอนาคต ผลการศึกษาพบว่า 1) ทุนทางวัฒนธรรมมีความสอดคล้องและเอื้อให้สามารถให้เกิดกระบวนการที่ดำเนินให้เกิดการพัฒนาโดยสามารถใช้ปัจจัยภายในชุมชนนำเสนอและยกระดับให้เกิดการสร้างแรงจูงใจนักท่องเที่ยวชาวไทย 2) การมีส่วนร่วมในชุมชนมีการให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวค่อนข้างน้อย เนื่องจากการจัดงานดำเนินการโดยกลุ่มแกนนำเป็นส่วนมากทำให้สมาชิกในชุมชนส่วนหนึ่งมีส่วนร่วมกิจกรรมในระดับน้อย ทางด้านศักยภาพของชุมชนมีความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวชาวไทยในระดับที่ดีทั้งในด้านเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม สังคมและชุมชน 3) แนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในเส้นทางวัฒนธรรมที่ต้องอาศัยการจัดการที่ดีและควมมีส่วนร่วม จากทุกภาคส่วน

¹นิสิตสาขาการจัดการทางวัฒนธรรม (สหสาขาวิชา) บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

²อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัยประจำหลักสูตรการจัดการทางวัฒนธรรม บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เนื่องจากชุมชนมีทั้งจุดเด่นและจุดที่ต้องปรับปรุงของชุมชนที่สามารถพัฒนาไปเป็นการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และกระตุ้นเศรษฐกิจภายในชุมชนไปในทิศทางที่ดียิ่งขึ้น โดยในชุมชนการท่องเที่ยววัฒนธรรมย่านเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรีมีปัจจัยอยู่ 4 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านการจัดการ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม ปัจจัยด้านการเข้าถึงและปัจจัยด้านสถานที่ท่องเที่ยว

คำสำคัญ: การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์, ทิวทางวัฒนธรรมริมแม่น้ำเพชรบุรี, ปัจจัยการพัฒนาการท่องเที่ยว

ABSTRACT

The research study on "Factors for the development of creative tourism in cultural routes: a case study of cultural tourism communities in the old town along the Phetchaburi River", this time was a quantitative study and a qualitative study. The objectives of this study were to 1) to study cultural capital of the cultural tourism community in the old town along the Phetchaburi River that can be used to create added value and creative tourism activities. 2) to study the participation and potential in creative tourism of community representatives and members of the cultural tourism community in the old town along the Phetchaburi River; 3) to suggest factors leading to the development of creative tourism in the tourism community Culturally in the old city along the Phetchaburi River in the future

The results of the study found that 1) cultural capital is consistent and allows for the process of development. Which can use factors within the community to present and raise the level to create incentives for Thai tourists. 2) Participation in the community has little cooperation in organizing tourism activities. Because most of the events are organized by the main groups this allows some community members to participate in activities at a low level. As for the potential of the community, it has the ability to accommodate Thai tourists at a good level. In terms of economy, environment, society and community. 3) Approaches to developing creative tourism in cultural routes that require good management and participation from all sectors. This is because the community has left its strengths and points that need to be improved that can be developed into creative tourism and stimulate the economy in the community in a better direction. In the cultural tourism community, there are four factors.

Keywords: Creative Tourism, Cultural capital on the Phetchaburi River, Development Tourism Factors

1. บทนำ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมหลักที่สร้างรายได้ให้เกิดขึ้นมาในประเทศไทย การแข่งขันในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีความเข้มข้นและได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก โดยประเทศไทยให้ความสำคัญด้านการท่องเที่ยวเป็นอย่างมากและได้รับการสนับสนุนอย่างดีทั้งจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ประเทศไทยมีความพร้อมด้านการท่องเที่ยวทั้งทรัพยากรและบริการที่เอื้อต่อการพัฒนาให้อุตสาหกรรมให้ประสบความสำเร็จ โดยประเทศไทยมีชื่อเสียงและได้รับการยอมรับด้านการท่องเที่ยวเนื่องจากมีความสมบูรณ์ทางทรัพยากรการท่องเที่ยว จากการจัดลำดับจากองค์การการท่องเที่ยวโลกแห่งสหประชาชาติ (UNWTO) ประเทศที่มีรายได้จากการท่องเที่ยวมากที่สุด 10 อันดับแรกในปี พ.ศ. 2561

แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว พ.ศ.2561-2564 ของกรมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้มีการศึกษาแนวโน้มของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว พบว่า 1. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทยยังคงมีแนวโน้มเติบโตอย่างต่อเนื่อง และมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศ 2. แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมนักท่องเที่ยว ที่มีผลต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในไทย ซึ่งด้วยแนวโน้มของนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจึงจำเป็นต้องเกิดการพัฒนาศักยภาพในการรองรับและมาตรฐานเพื่อสร้างให้เกิดความพร้อมสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มต่างๆ (กรมการท่องเที่ยว, 2561)

กรมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท) ได้ออกนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองทั้ง 55 เมือง มีจุดมุ่งหมายที่จะกระจายนักท่องเที่ยวจากภูมิภาคต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการสร้างอาชีพในพื้นที่เมืองรอง จะได้เกิดการกระจายรายได้สู่ชุมชน การส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองเพื่อก่อให้เกิดการท่องเที่ยวที่สามารถสร้างความแข็งแรงของเศรษฐกิจเมืองรอง ลดการเหลื่อมล้ำให้กับประชาชนในประเทศและกระจายรายได้ให้หมุนเวียนไปยังชุมชน ซึ่งนโยบายนี้เป็นการเห็นถึงคุณค่าในพื้นที่เมืองรองที่มีความโดดเด่นของวัฒนธรรมและทรัพยากรมาเสนอให้เกิดการสร้างมูลค่าให้แก่พื้นที่ (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2562)

เมืองรองในประเทศไทยมีความน่าสนใจไม่ต่างเมืองหลักทางการท่องเที่ยว ซึ่งแต่ละเมืองมีทรัพยากรหลากหลายด้าน อาทิ ด้านวัฒนธรรม ด้านนิเวศ ด้านอาหาร ด้านสถาปัตยกรรม ฯลฯ และเอกลักษณ์ที่ค่อนข้างโดดเด่นและสมบูรณ์เพราะยังไม่ถูกทำลายจากการท่องเที่ยว ประกอบกับในปัจจุบันกระแสการท่องเที่ยวในชุมชนเมืองรองมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องและได้รับความสนใจจากทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยเอง และนักท่องเที่ยวต่างชาติที่สนใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งเมืองรองที่น่าสนใจคือจังหวัดเพชรบุรี

จากความสำคัญข้างต้น พบว่า เพชรบุรีเป็นจังหวัดที่มีความสมบูรณ์ทางทรัพยากรทางวัฒนธรรม ซึ่งชุมชนที่มีความน่าสนใจเพื่อทำการศึกษา คือ “ชุมชนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมย่านเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรี” โดยเป็นจุดศูนย์รวมมรดกทางวัฒนธรรมที่มีชื่อเสียงของจังหวัดเพชรบุรี อาทิ อาหาร ขนมหวาน การแสดง งานช่างสิบหมู่ ฯลฯ จากการศึกษาที่ชุมชนมีเอกลักษณ์ท้องถิ่นมาสร้างแรงจูงใจในการท่องเที่ยว โดยนำแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวมาบูรณาการเพื่อให้การท่องเที่ยวในชุมชนยั่งยืน ผู้วิจัยจึงได้เลือกศึกษาเรื่อง “ปัจจัยการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในเส้นทางวัฒนธรรม กรณีศึกษา : ชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมย่านชุมชนเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรี” เป็นการวิจัยที่มีความสำคัญในการกำหนดแนวทางในการพัฒนา

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในเส้นทางวัฒนธรรมและขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวต่อไปในอนาคต

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย/งานสร้างสรรค์

2.1 เพื่อศึกษาทุนทางวัฒนธรรมของชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมย่านเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรีที่สามารถนำมาต่อยอดให้เกิดมูลค่าเพิ่มและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

2.2 เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมและศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของตัวแทนชุมชนและสมาชิกในชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมย่านเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรี

2.3 เพื่อเสนอแนะปัจจัยที่นำไปสู่แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมย่านเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรีในอนาคต

3. ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้ศึกษาวิจัยได้กำหนดขอบเขตของข้อมูลการศึกษาวิจัยเพื่อให้การศึกษาวิจัยได้มีการเก็บผลสำรวจทั้งการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพและการเก็บผลสำรวจเชิงปริมาณอย่างตรงจุดและมีคุณภาพ ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็นด้านต่าง ๆ ดังนี้

3.1 ขอบเขตด้านพื้นที่

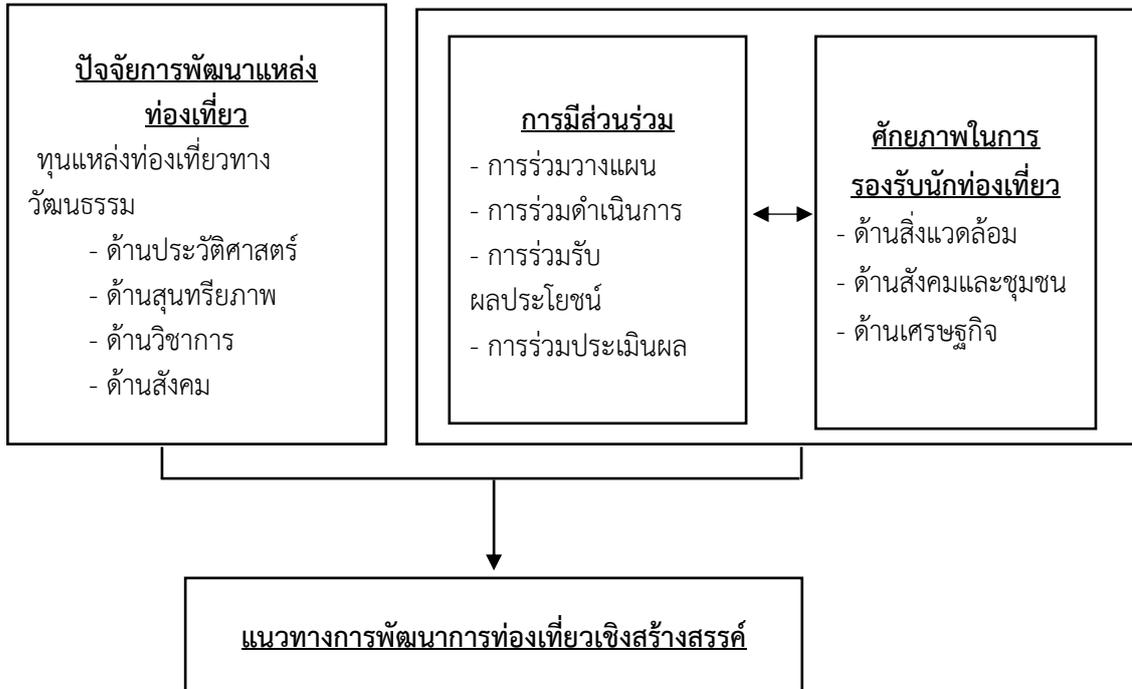
พื้นที่วิจัยในการศึกษาครั้งนี้ คือ ชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมย่านเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรี ซึ่งประกอบด้วย 3 ชุมชน ที่ตั้งอยู่บริเวณริมแม่น้ำเพชรบุรี ในเขตตำบลท่าราบ อำเภอเมืองจังหวัดเพชรบุรี ประกอบไปด้วย ชุมชนคลองกระแชง ชุมชนตลาดริมน้ำและชุมชนวัดเกาะ โดยชุมชนที่เลือกเป็นพื้นที่ศึกษาวิจัยเป็นชุมชนที่ได้รับรางวัลชนะเลิศจากกรมส่งเสริมวัฒนธรรมให้เป็นชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งในชุมชนมีทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่หลากหลายและน่าสนใจของจังหวัดเพชรบุรี ไม่ว่าจะเป็นสถานที่ท่องเที่ยว สถาปัตยกรรม โบราณสถาน ภูมิปัญญา อาหารประจำท้องถิ่น และข้อมูลที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ

3.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ข้อมูลของทุนทางวัฒนธรรมของชุมชนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว ทรัพยากรทางวัฒนธรรม สถาปัตยกรรม ภูมิปัญญา และข้อมูลทางการท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่อยู่ภายในชุมชนทั้ง 3 ชุมชน ประกอบไปด้วย ชุมชนคลองกระแชง ชุมชนตลาดริมน้ำและชุมชนวัดเกาะ ซึ่งเป็นการมุ่งศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยในด้านต่าง ๆ ที่มีอยู่ภายในพื้นที่ชุมชนที่เป็นทุนทางวัฒนธรรมที่สามารถนำมาทำให้เกิดการพัฒนาเกี่ยวกับด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในพื้นที่ชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมย่านเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรี รวมถึงการมีส่วนร่วมและศักยภาพของชุมชนและทรัพยากรที่มีคุณสมบัติในการรองรับการเข้ามาของการท่องเที่ยวในอนาคต เพื่อที่จะได้นำข้อมูลที่ได้รับนำมาผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์และนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนและนำมาพัฒนา ต่อยอด เพิ่มมูลค่าทรัพยากรทาง วัฒนธรรมที่ถือเป็นทุนทางวัฒนธรรมในเชิงสร้างสรรค์อย่างตรงจุด

3.3 กรอบแนวคิด

ในการศึกษาวิจัย “ปัจจัยการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในเส้นทางวัฒนธรรม : กรณีศึกษา ชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมย่านเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรี” ผู้วิจัยได้มีกระบวนการดำเนินงานการวิจัยโดยมีกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังรูปภาพต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 1 : กรอบแนวคิด

ที่มา : ศรีบุญ จันทรวงศ์ (2565)

4. ประโยชน์ของการวิจัย

4.1 สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัย ไปใช้ในการนำเสนอต่อหน่วยงานของภาครัฐและเอกชน เพื่อดำเนินการวางแผนพัฒนาชุมชนตลาดเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรีให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และได้รับการสนับสนุนให้เป็นเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในอนาคต

4.2 สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัย ไปใช้ในการดำเนินการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวในชุมชนให้มีศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยว และความพร้อมในการรับมือกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากปัญหาและอุปสรรคที่มีอยู่ของชุมชน เพื่อทำให้ชุมชนตลาดเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรีเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้ในอนาคต

4.3 สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัย ไปดำเนินการวางแผนการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวให้เกิดเป็นเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จังหวัดเพชรบุรี เพื่อสร้างการรับรู้แก่นักท่องเที่ยวเกิดการตัดสินใจเลือกเดินทางมาท่องเที่ยวในอนาคต

5. วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการวิจัยเรื่อง “ปัจจัยการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในเส้นทางวัฒนธรรม ภูมิศึกษา : ชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมย่านเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรี” ผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาโดยประกอบไปด้วยวิธีการศึกษา 2 วิธีการ ได้แก่ วิธีการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) กับวิธีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

วิธีการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นประชากรในชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมย่านตลาดเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรี ตำบลท่าราบ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 13,517 คน (ประกอบด้วยชุมชนคลองกระแซง ชุมชนตลาดเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรีและชุมชนวัดเกาะ) โดยอ้างอิงจากเอกสารรายงานผลจำนวนประชากรและที่พักอาศัยจำแนกเป็นรายตำบล จังหวัดเพชรบุรี พ.ศ.2563 ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ซึ่งจะใช้สูตรการหาค่าของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) ผู้วิจัยคำนวณกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ มีจำนวนทั้งหมด 400 คน

วิธีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยผู้ให้สัมภาษณ์เป็นตัวแทนชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมย่านเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรี ซึ่งเป็นผู้มีส่วนร่วมดำเนินการด้านการท่องเที่ยวในชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมย่านเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรี จำนวน 3 คน (ประกอบด้วยตัวแทนของชุมชนคลองกระแซง ชุมชนตลาดเก่าริมแม่น้ำและชุมชนวัดเกาะ) ตัวแทนของผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวในชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมย่านเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรี ซึ่งเป็นกลุ่มผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวที่ประกอบธุรกิจอยู่ในชุมชน จำนวน 4 คน และตัวแทนกลุ่มลูกหาว้า (กลุ่มผู้จัดกิจกรรมเพชรบุรีดีจัง) หน่วยงานอิสระที่ดำเนินกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดเพชรบุรี จำนวน 1 คน

5.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม (Questionnaire) ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาโดยใช้แบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ได้จัดทำจากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยต่าง ๆ รวมถึงเอกสารที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบจากการท่องเที่ยว และการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวในชุมชน โดยนำมาปรับให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา

แบบสัมภาษณ์ (Interview) ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาโดยใช้แบบสัมภาษณ์ในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในเส้นทางวัฒนธรรม รวมถึงแนวทางการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนตลาดเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรี

5.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมในครั้งนี้ ทางผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลซึ่งเป็นการลงพื้นที่สำรวจและเก็บข้อมูลรายละเอียดด้วยตนเอง โดยใช้วิธีการลงพื้นที่สังเกตการณ์ ใช้แบบสอบถาม และใช้แบบสัมภาษณ์ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลมีรายละเอียดขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผนการวิจัย

ผู้วิจัยทำการศึกษาข้อมูล ทฤษฎี แนวคิดและเอกสารทางวิชาการเกี่ยวกับปัจจัยการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในเส้นทางวัฒนธรรม เพื่อวางแผนในการจัดทำเครื่องมือเพื่อลงไปใช้สำรวจข้อมูลในพื้นที่ชุมชนตลาดเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรี

ขั้นตอนที่ 2 การจัดทำแบบสอบถาม ทดสอบและปรับปรุงแก้ไข

ผู้วิจัยจัดทำเครื่องมือการศึกษาวิจัยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และพัฒนาเครื่องมือโดยการจัดทำ IOC ซึ่งมีการนำให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ทั้งหมดได้ดำเนินการด้วยความระมัดระวังทางด้านจริยธรรม จากนั้นทดสอบเครื่องมือและปรับปรุงแก้ไขเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ศึกษา และดำเนินการประสานงานกลุ่มตัวแทนชุมชนและตัวแทนผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวในชุมชนเพื่อมาให้ข้อมูลเชิงลึกแก่ผู้ทำการวิจัย

ขั้นตอนที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเดินทางลงพื้นที่ศึกษาวิจัยชุมชนตลาดเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรี ตำบลท่าราบ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลโดยนำแบบสอบถามแจกให้แก่กลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ชุมชน และเพื่อพบกลุ่มผู้นำกับตัวแทนกลุ่มในชุมชนเพื่อสัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในชุมชน รวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมในพื้นที่ที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

ขั้นตอนที่ 4 สรุปวิเคราะห์ข้อมูลและรายงาน

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้จากการลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูล และแบบสัมภาษณ์เชิงลึกที่ได้จัดเก็บมาวิเคราะห์ จัดระเบียบและตรวจสอบความถูกต้องเพื่อความสมบูรณ์ของเนื้อหาที่ได้มา จากนั้นนำข้อมูลที่ได้ออกมาจัดลำดับและลงรายละเอียดข้อมูลเพื่อวิเคราะห์

5.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางด้านสถิติ โดยใช้โปรแกรม IBM SPSS Statistics ในการประมวลผลและจัดทำตารางวิเคราะห์ทางสถิติ ซึ่งเป็นการใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อใช้วัดระดับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อชุมชนจากการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และหาค่าของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยได้ผลวิเคราะห์ดังต่อไปนี้ ในข้อมูลเชิงปริมาณที่ผ่านกระบวนการวิเคราะห์ได้แสดงออกในความสามารถและศักยภาพของชุมชนทั้ง 3 ชุมชนในการรองรับการเข้ามาของการท่องเที่ยว เพราะเนื่องจากทั้ง 3 ชุมชนมีความพร้อมทางด้านจัดการและทรัพยากรที่เป็นทุนทางวัฒนธรรมภายในชุมชนที่สามารถนำออกมานำเสนอให้แก่นักท่องเที่ยวหรือผู้ที่เดินทางเข้ามาเยี่ยมชมได้ ซึ่งจากผลข้อมูลดิบที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ความสามารถของศักยภาพของชุมชนและสมบูรณ์ของทุนทางวัฒนธรรมภายในพื้นที่ อยู่ในระดับผลเฉลี่ย มาก แต่ในทางด้านการมีส่วนร่วมที่เป็นผลสำรวจจากสมาชิกภายในชุมชน ผลเฉลี่ยมอยู่ในระดับ น้อย เพราะเนื่องจากการจัดการหรือดำเนินการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ทางตัวกลุ่มตัวแทนที่มีการจัดตั้งเป็นกลุ่มที่เข้ามารับผิดชอบในส่วนนี้ จึงทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของตัวสมาชิกอื่น ๆ ในชุมชนได้มีส่วนร่วมแก่ชุมชนไม่ได้มากเท่าที่ควร

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้กระบวนการวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งได้จากการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลทางเอกสาร การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) และการสัมภาษณ์ (Interview) หลังจากนั้นได้นำมาเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเนื้อหาแล้วนำเสนอเชิงพรรณนา โดยจากการนำข้อมูลดิบจากการเข้าพื้นที่ลงสัมภาษณ์ของตัวแทนชุมชนและตัวแทนของกลุ่มผู้ประกอบการจะสอดคล้องกับผลของการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณคือความพร้อมของทรัพยากรหรือทุนทางวัฒนธรรมภายในพื้นที่ที่สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ไม่ว่าจะเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็น โบราณสถานหรือศา

สนสถาน วัฒนธรรมประเพณี รวมไปถึงศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาอื่น ๆ ที่อยู่ภายในชุมชนและมีความพร้อมในด้านกระบวนการจัดการที่ดีพอสมควร ส่วนของศักยภาพในการรองรับการเข้ามาของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ทั้ง 3 ชุมชน ก็มีกลุ่มตัวแทนที่คอยประสานงานและรับผิดชอบดูแลเพื่อให้เกิดความราบรื่นเมื่อมีการจัดกิจกรรมหรือมีการเข้าเยี่ยมชมพื้นที่ ทำให้เมื่อมีคณะดูงานหรือนักท่องเที่ยวติดต่อเข้ามาเพื่อเยี่ยมชมจะมีการดูแลที่ดีและเป็นที่น่าพึงพอใจ นอกจากนี้ยังมีการกระจายผลประโยชน์ให้แก่ชุมชนทั้งทางตรงและทางอ้อม คือการจ้างคนภายในพื้นที่มาดูแลความเรียบร้อยและนำนักท่องเที่ยวเข้าชมหรือจำหน่ายชื่อของฝากภายในพื้นที่ทำให้ได้ผลประโยชน์แต่สมาชิกในชุมชนทั้งทางตรงและทางอ้อม ด้านการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนทางชุมชนจะมีกลุ่มคอยประสานงานและดูแลกิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในชุมชนและกระจายงานหรือขอความร่วมมือจากสมาชิกและผู้ประกอบการที่อยู่ภายในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในโครงการหรือกิจกรรม ซึ่งในส่วนของผู้ประกอบการที่อยู่ในพื้นที่ก็อาจจะได้มีส่วนช่วยในการเข้าให้ความร่วมมือหรือสนับสนุนงานเมื่อมีกิจกรรมต่าง ๆ ที่ได้จัดขึ้นภายในท้องถิ่น

6. สรุปผลและอภิปรายผล

การศึกษา “ปัจจัยการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในเส้นทางวัฒนธรรม กรณีศึกษา : ชุมชนท่องเที่ยววัฒนธรรมย่านเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรี” ขอสรุปผลการศึกษาวิจัยออกตามลำดับวัตถุประสงค์ ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาทุนทางวัฒนธรรมของชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมย่านเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรีที่สามารถนำมาต่อยอดให้เกิดมูลค่าเพิ่มและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

การศึกษาวินิจฉัยเรื่องทุนทางวัฒนธรรมภายในชุมชนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมย่านเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรี ชุมชนมีทุนทางวัฒนธรรมอยู่ในระดับมาก ทั้งด้านประวัติศาสตร์ อาทิ วัดมหาธาตุ วรมหาวิหาร วัดเกาะ วัดใหญ่สุวรรณาราม ฯลฯ ด้านสุนทรียภาพ อาทิ การแสดงละครชาตรี การแสดงละครหนังใหญ่ ฯลฯ ด้านวิชาการและด้านสังคม อาทิ การมีศูนย์วิจัยประจำจังหวัด วัฒนธรรมทางด้านอาหารถิ่น วัฒนธรรมวิถีชีวิตริมแม่น้ำ ฯลฯ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการให้เกิดการพัฒนาภายในชุมชนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมย่านเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรี โดยจากผลการสำรวจทุนทางวัฒนธรรมด้านสังคมภายในชุมชนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมย่านเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรี ซึ่งชุมชนมีต้นทุนในด้านนี้อยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้ ความคิดเห็นที่ไปในทิศทางเดียวกันของผู้ให้สัมภาษณ์และกลุ่มตัวอย่างเป็นตัวบ่งชี้ให้เห็นถึง ทุนทางวัฒนธรรมด้านสังคมที่แข็งแกร่งและสมบูรณ์

จากการศึกษาทุนทางวัฒนธรรมของชุมชนท่องเที่ยววัฒนธรรมย่านเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรี ซึ่งผู้วิจัยพบว่าทุนทางวัฒนธรรมของชุมชนมีความสอดคล้องและเอื้อให้สามารถให้เกิดกระบวนการที่ดำเนินให้เกิดการพัฒนาของพื้นที่ โดยสามารถใช้ปัจจัยภายในชุมชนที่มีอยู่อย่างเพียงพอพร้อมมานำเสนอและยกระดับให้เกิดการสร้างแรงจูงใจนักท่องเที่ยวชาวไทย ทั้งนี้ อาจจะมีตัวแปรที่เป็นอุปสรรคคือการแพร่ระบาดของโรคระบาดโควิด-19 ในปัจจุบัน แต่ชุมชนก็สามารถประคองตัวและดีขึ้นตามลำดับหลังจากการอนุญาตเดินทางข้ามจังหวัดโดยรัฐบาลได้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมและศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของตัวแทนชุมชนและสมาชิกในชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมย่านเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรี

การมีส่วนร่วมของสมาชิกภายในชุมชนมีภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ทั้งด้านการวางแผน ด้านการดำเนินการ ด้านการรับผลประโยชน์และด้านการประเมินผล เนื่องจากชุมชนมีตัวกลางที่เข้ามาดำเนินกิจกรรมและงานต่าง ๆ คือ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมย่านเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรี เป็นตัวแทนของทั้ง 3 ชุมชนในการดำเนินโครงการหรือกระจายข่าวกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งอาจจะเกิดความไม่ครอบคลุมทั้งหมดของคนในชุมชนทำให้เกิดการมีส่วนร่วมเพียงเฉพาะกลุ่ม โดยกลุ่มตัวแทนจะมีการขอความร่วมมือจากสมาชิกภายในชุมชนแบบไม่บังคับ ทำให้การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จะอยู่ในการดูแลและจัดการของกลุ่มแกนนำเป็นส่วนมาก ทำให้สมาชิกในชุมชนส่วนหนึ่งที่ไม่มีบทบาทหน้าที่ในชุมชนหรือมีภารกิจส่วนตัวมีส่วนร่วมกับกิจกรรมในระดับน้อย

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชน ผู้วิจัยพบว่า การกระจายข่าวสารหรือแบ่งหน้าที่ให้แก่คนในชุมชนยังไม่ดีเท่าที่ควรเนื่องจากเกิดความไม่เสมอภาคหรือครอบคลุมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ภายในชุมชน ทำให้ผลประโยชน์หรือความรับผิดชอบไปตกอยู่กับกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเพียงเท่านั้น ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูลเป็นสมาชิกในชุมชนที่ไม่ได้อยู่ในกระบวนการวางแผน เนื่องจากการประชุมในแต่ละครั้งเป็นการเข้าร่วมโดย สมัครใจโดยส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่เป็กลุ่มกิจกรรมที่ร่วมมือกับชุมชนและไม่มีผลต่อให้แก่สมาชิกที่ต้องการเข้าร่วมและสนใจได้ทราบศักยภาพด้านการท่องเที่ยวในการรองรับนักท่องเที่ยวของชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมย่านเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรีในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ศักยภาพของชุมชนด้านสังคมและชุมชนอยู่ในอันดับแรก รองลงมาคือ ศักยภาพของชุมชนด้านสิ่งแวดล้อม และศักยภาพของชุมชนด้านเศรษฐกิจ ตามลำดับ ทั้งนี้ การที่ชุมชนมีศักยภาพที่ดีและพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวเนื่องจากทางชุมชนได้รับการสนับสนุนและให้ความร่วมมืออย่างดีจากทุกภาคส่วน ซึ่งทำให้ชุมชนเป็นที่รู้จักเพิ่มมากขึ้นของกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทยและมีนักท่องเที่ยวเดินทางมาอย่างต่อเนื่อง และยังมีผลผลักดันและนำเสนอชุมชนให้เป็นที่รู้จักเพิ่มขึ้นของกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทย

จากการศึกษาข้อมูลศักยภาพของชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมย่านเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรีในการรองรับนักท่องเที่ยวชาวไทย ผู้วิจัยพบว่าชุมชนมีความพร้อมที่จะเปิดรับกลุ่มของนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามายังพื้นที่ชุมชน และมีการวางแผนทางการบริหารจัดการทรัพยากรภายในพื้นที่มาใช้ให้เกิดประโยชน์และเพิ่มประสิทธิภาพทางการท่องเที่ยวให้เกิดการหมุนเวียนทางเศรษฐกิจภายในพื้นที่และกระจายรายได้เข้าสู่ชุมชน ทั้งนี้ ปัจจุบันที่เกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ทำให้การท่องเที่ยวภายในชุมชนประสบปัญหาบ้างเนื่องจากนโยบายการเฝ้าระวังของภาครัฐที่ทำให้ไม่สามารถให้นักท่องเที่ยวเดินทางข้ามเขตพื้นที่ได้ แต่จำนวนของนักท่องเที่ยวหลังจากการยกเลิกมาตรการห้ามเดินทางก็เพิ่มขึ้นตามลำดับ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อเสนอแนะปัจจัยที่นำไปสู่แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมย่านเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรีในอนาคต

การศึกษาทุนทางวัฒนธรรมชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมย่านเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรี ในมุมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เพื่อทำให้เกิดการพัฒนาภายในพื้นที่ พบว่า มีปัจจัยอยู่ 4 ด้าน ที่เป็นแนวทางที่ทำให้การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในเส้นทางวัฒนธรรมของชุมชนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ย่านเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรี สามารถดำเนินการพัฒนาต่อไปได้เพื่อสร้างการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนแก่ชุมชน ได้แก่

1) ปัจจัยด้านการจัดการ การบริหารจัดการที่จะเกิดประโยชน์และประสิทธิภาพสูงสุด จำเป็นต้องมีการวางแผนที่ดี มีการแบ่งหน้าที่ในการรับผิดชอบงานในส่วนต่าง ๆ เพื่อได้รับการยอมรับจากนักท่องเที่ยวในด้านการจัดการวัฒนธรรมภายในชุมชนที่มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ ประกอบกับทุนทางวัฒนธรรมที่มีความ สมบูรณ์ที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และการพัฒนา สนับสนุนให้เกิดการปรับปรุง ทศนียภาพของสถานที่ท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังมีการปรับปรุงและพัฒนา อย่างต่อเนื่องและเชื่อมเส้นทางการท่องเที่ยวทั้ง 3 ชุมชน รวมทั้งมีการนำเสนอส่วนประสมทาง การตลาดหรือ 8P's เพื่อเป็นแนวทางให้มีประสิทธิภาพและเป็นกลยุทธ์ที่สร้างผลประโยชน์สูงสุดต่อ ชุมชน

2) ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม สมาชิกชุมชนมีส่วนร่วมในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนขับเคลื่อนการ ท่องเที่ยวให้เกิดความพึงพอใจสูงสุดแก่นักท่องเที่ยว โดยมีการสนับสนุนจากเทศบาลเมืองเพชรบุรี อีก ทั้งยังหน่วยงานของรัฐ แต่มีสมาชิกในชุมชนบางกลุ่มไม่มีส่วนร่วมกับการท่องเที่ยว ซึ่งบางครั้งอาจเกิด ข้อขัดแย้งที่เป็นอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในเส้นทางวัฒนธรรมของชุมชน ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมย่านเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรี ทั้งนี้ ด้านการมีส่วนร่วมสมาชิกทุกคนในชุมชน จำเป็นต้องสามารถเข้าถึงกิจกรรมและข่าวสารต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการรับรู้และเข้ามามีส่วนร่วมหรือ แสดงความคิดเห็นต่อกิจกรรมเหล่านั้นได้

3) ปัจจัยด้านการเข้าถึง การเดินทางเพื่อเข้ามาภายในชุมชนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมย่าน เมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรี จำเป็นจะต้องมียานพาหนะส่วนตัวถึงจะเกิดความสะดวกในการเข้าถึงแหล่ง สถานที่ท่องเที่ยวหรือแหล่งทรัพยากรต่าง ๆ แต่ในส่วนของผู้ไม่มีพาหนะส่วนตัวอาจจะไม่สะดวกมากนัก ต่อการเดินทาง เนื่องจากพื้นที่ของชุมชนไม่มีขนส่งสาธารณะที่สามารถเดินทางตรงลงมายังชุมชนได้ ใน การเดินทางจำเป็นต้องมีการต่อรถโดยสารหลายครั้ง แต่ทั้งนี้การขึ้นรถโดยสารประจำทางของจังหวัด เพชรบุรีมีความเข้าใจไม่ยากจึงสามารถเดินทางได้อย่างไม่เกิดปัญหา

4) ปัจจัยด้านสถานที่ท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมภายในชุมชนการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรมมีความหลากหลายและน่าสนใจทั้ง พิพิธภัณฑสถาน ศูนย์การเรียนรู้ หอศิลป์ ศูนย์วิจัย ฯลฯ กระจายอยู่รอบบริเวณชุมชน ที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวสามารถเรียนรู้และศึกษา เรื่องราว จากประวัติศาสตร์ของชุมชน โดยในชุมชนมีองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ 6As ทำให้ ชุมชนมีศักยภาพเหมาะสมเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ทั้งนี้ ผู้วิจัยพบอุปสรรคในการพัฒนาของ สถานที่ท่องเที่ยวในชุมชน คือสถานที่ท่องเที่ยวภายในชุมชนที่อยู่ในการดูแลของชาวบ้านหรือเอกชน ไม่ได้เปิดทำการตลอดทุกวัน ส่งผลทำให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาประสบปัญหาในการเข้าชมสถานที่ ซึ่ง หากนักท่องเที่ยวเดินทางมาแล้วสถานที่ท่องเที่ยวไม่ได้เปิด ให้บริการจะทำให้เกิดประสบการณ์ในการ ท่องเที่ยวที่ไม่ประทับใจ

จากผลการศึกษาวิจัยในข้างต้น หากชุมชนมีการนำปัจจัยที่ได้สรุปไปในข้างต้นไปต่อยอดให้เกิด การพัฒนาให้เกิดความแข็งแรงของทุนทางวัฒนธรรมและจุดที่ดีของชุมชนที่มีอยู่ รวมถึงการแก้ไขหรือ ปรับปรุงจุดบกพร่องของพื้นที่ตัวเองจะทำให้การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ภายในพื้นที่ชุมชนการท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรมริมแม่น้ำเพชรบุรีมีความน่าสนใจเพิ่มมากขึ้นในสายตานักท่องเที่ยว สามารถทำให้เกิดการ

สร้างรายได้ภายในชุมชนและมีการหมุนเวียนของเศรษฐกิจที่ดีภายในพื้นที่ที่มีการสร้างงานสร้างอาชีพและเป็นชุมชนท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่ยั่งยืน

7. ข้อเสนอแนะงานวิจัย

ข้อเสนอแนะความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในเส้นทางวัฒนธรรม กรณีศึกษา : ชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมย่านเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรี

7.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุง วางแผน และเป็นแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในชุมชนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมริมแม่น้ำเพชรบุรี ดังนี้

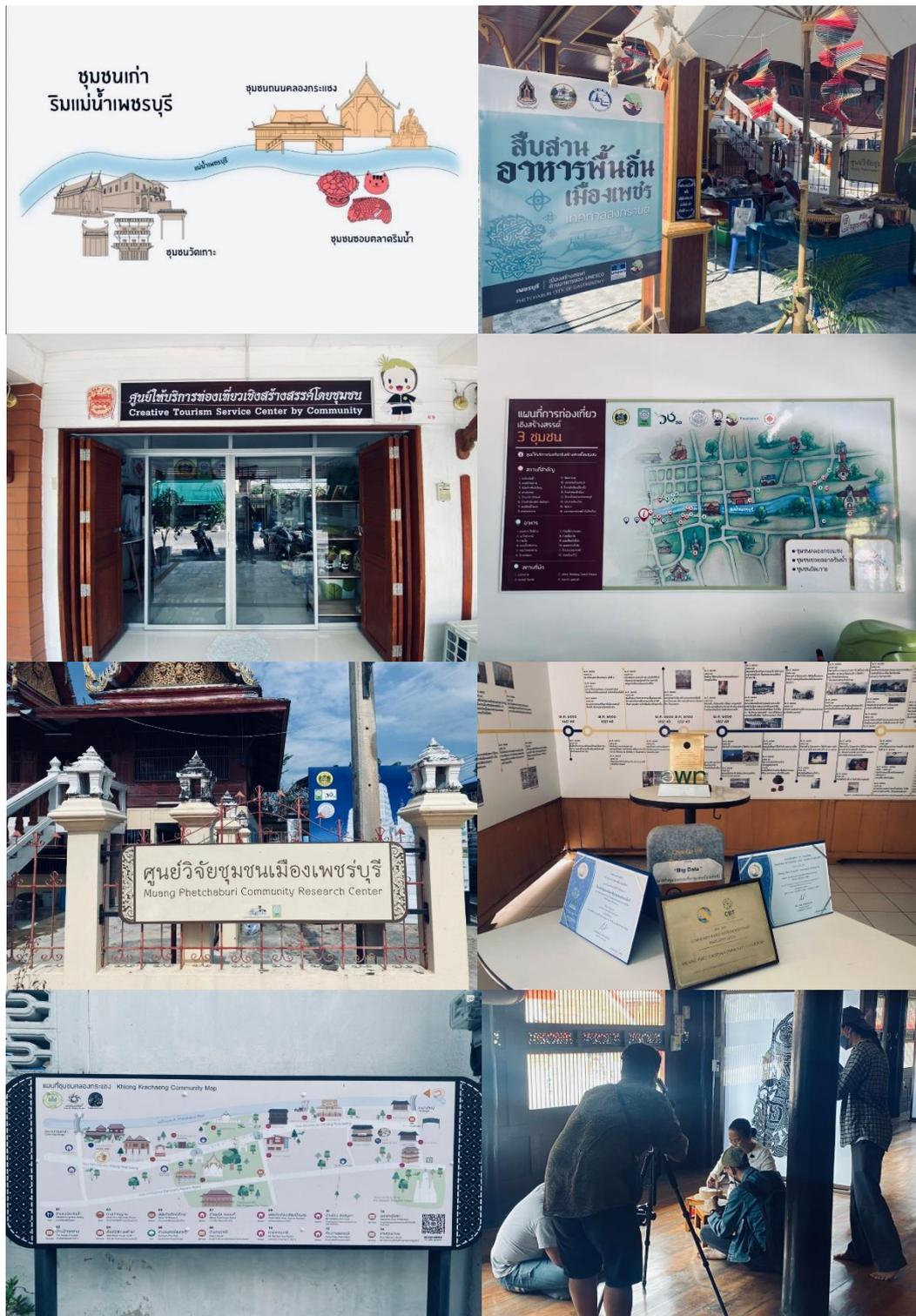
1) ผลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ สามารถนำไปเป็นส่วนหนึ่งของข้อมูลประกอบการวางแผน และแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ภายในชุมชนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมริมแม่น้ำเพชรบุรี โดยสามารถพิจารณาจากข้อมูลจากผลสำรวจและผลการสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งควรมุ่งเน้นในการใช้ทรัพยากรที่เป็นทุนทางวัฒนธรรมที่อยู่ในพื้นที่ให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด และให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน

2) ผลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ สามารถนำเสนอต่อหน่วยงานรัฐและเอกชนที่มีผลประโยชน์ร่วมกับชุมชน เพื่อเป็นข้อมูลในการดำเนินการจัดทำแผนกลยุทธ์ทางการตลาดเพื่อให้พื้นที่เกิดการพัฒนาย่างยั่งยืน เนื่องจากชุมชนมีศักยภาพและทุนทางวัฒนธรรมที่เหมาะสมต่อการพัฒนาและเชิดชูศิลปวัฒนธรรมภายในชุมชน

7.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งถัดไป

1) ควรทำการศึกษาวิจัยข้อมูลส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวชาวไทยเกี่ยวกับการตัดสินใจเดินทางเพื่อสัมผัสประสบการณ์ของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในเส้นทางท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในจังหวัดเพชรบุรี

2) ควรทำการศึกษาวิจัยพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เป็นกลุ่มเป้าหมายต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดเพชรบุรี เพื่อสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนทางการตลาด

รูปที่ 1 แผนที่และศูนย์วิจัยชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมย่านเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรี
ที่มา : ศรีญญา จันทรวงศ์ (2565)

รูปที่ 2 ชุมชนคลองกระแซง
ที่มา : ศรีบุญ จันทรวงศ์ (2565)

รูปที่ 3 ชุมชนตลาดเก่าริมแม่น้ำ
ที่มา : ศรีญญา จันทรวงศ์ (2565)

รูปที่ 4 ชุมชนวัดเกาะ
ที่มา : ศรัญญู จันทรวงศ์ (2565)

8. เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2564). *โครงการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน*. สำนักพัฒนาการท่องเที่ยว.
- กนกพร ฉิมพล. (2559). *แนวทางการพัฒนาหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชนบ้านตะคุ ตำบลตะคุ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดนครราชสีมา*. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- กนกพร ศิริโรจน์. (2557). *การนำเสนอแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ของชุมชนเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท] จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทศพร ลิมดำเนิน. (2560). *แนวทางการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงอาหาร กรณีศึกษา คลองดำเนินสะดวก อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท] มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เทศบาลเมืองเพชรบุรี. (2561). *แผนพัฒนาท้องถิ่น ปีพ.ศ. 2561-2565*. เทศบาลเมืองเพชรบุรี.
- เทศบาลเมืองเพชรบุรี. (2562). *รายงานการประชุมคณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจจังหวัดเพชรบุรี*. กรอ.จังหวัด.
- ธีระ อินทรเรือง. (2559). *การวางแผนพัฒนาและการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน*. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ภัทร์อาภรณ์ เอี่ยมวิริยาวัฒน์. (2561). *การพัฒนายุทธศาสตร์เพื่อยกระดับชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านน้ำพุร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท] มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สโรชา อมรพงษ์มงคล. (2561). *การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในมิติความจริงแท้ และการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ กรณีศึกษา : เมืองมัลลิกา ร.ศ.124 จังหวัดกาญจนบุรี*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท] มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สมหทัย จารุมิลินท. (2560). *ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดและพฤติกรรมของค นักท่องเที่ยวที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือก เดินทางมาท่องเที่ยวซ้ำในอำเภอด่านช้าง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ของนักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาอยู่ใน เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล* [สารนิพนธ์ปริญญาโท] มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- สุกัญญา วงศ์เจริญชัยกุล. (2561). *การศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อำเภอเมือง จังหวัดอุทัยธานี* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท] มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานสถิติจังหวัดเพชรบุรี. (2563). *รายงานสถิติจังหวัด พ.ศ. 2563*. สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร.
- ห้าวหาญ ทวี เส้ง. (2555). *การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ กรณีศึกษาศูนย์กลางเศรษฐกิจนันทนาการนครยะลา* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท] มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- อภิชาติ พุนตระกูลเกียรติ. (2562). *ตัวแบบนวัตกรรมกระบวนการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท] จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Buhalis, D. (2000). "Marketing the competitive destination in the future." *Tourism Management*.

- Richards, G. and Raymond, C. (2000). *Creative tourism*. ATLAS News, Tourism Sustainability Group.
- World Tourism Organization. (1998). *Guide for local authorities on developing sustainable tourism*. Madrid, Spain: Author
- Taro Yamane. (1967). *Statistics, An Introductory Analysis*, 2nd Ed., New York: Harper and Row.